

Kokemuksia kuntaliitoksen toteuttamisesta Kouvolan seudulla

Lauri Lamminmäki
kaupunginjohtaja

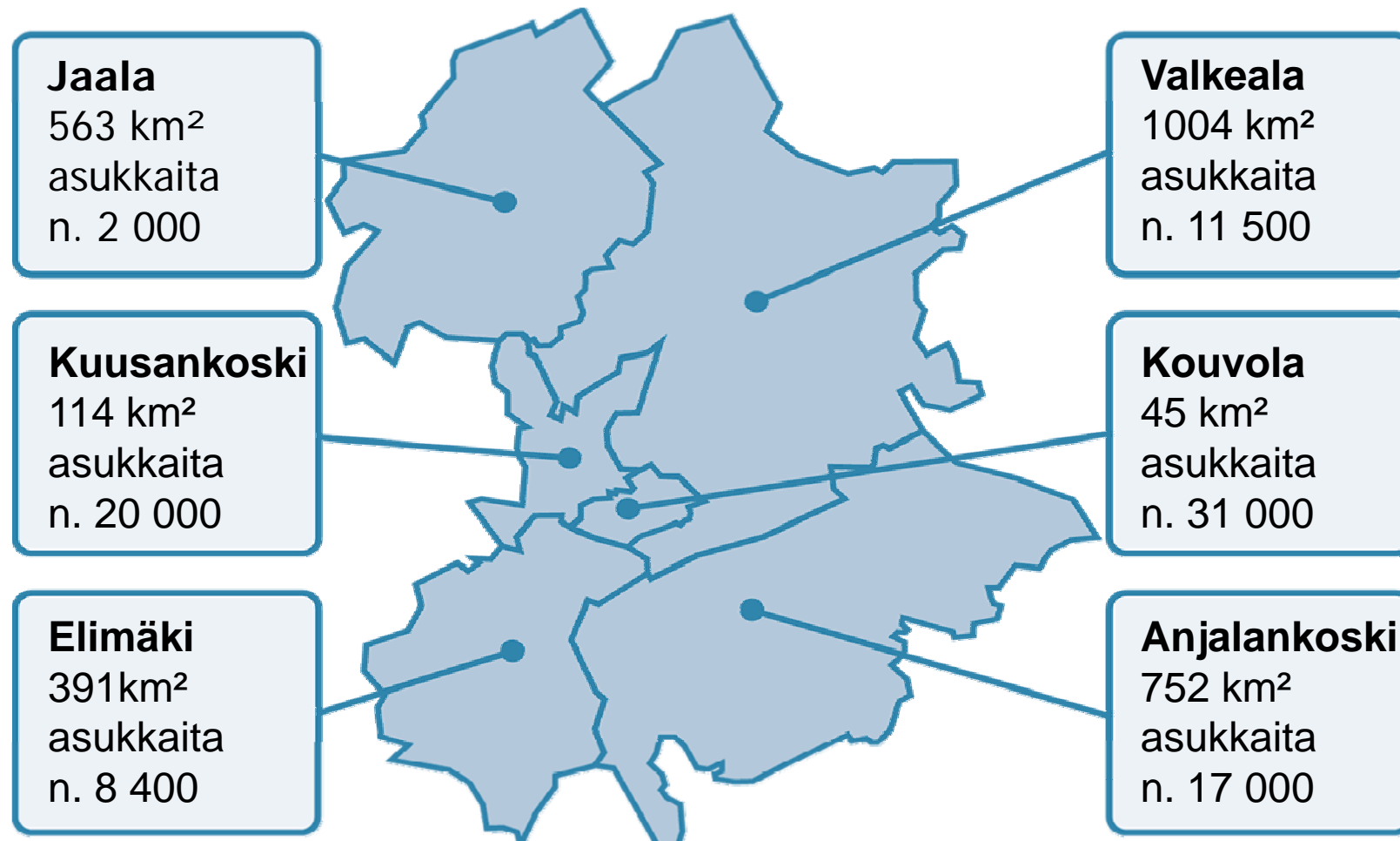

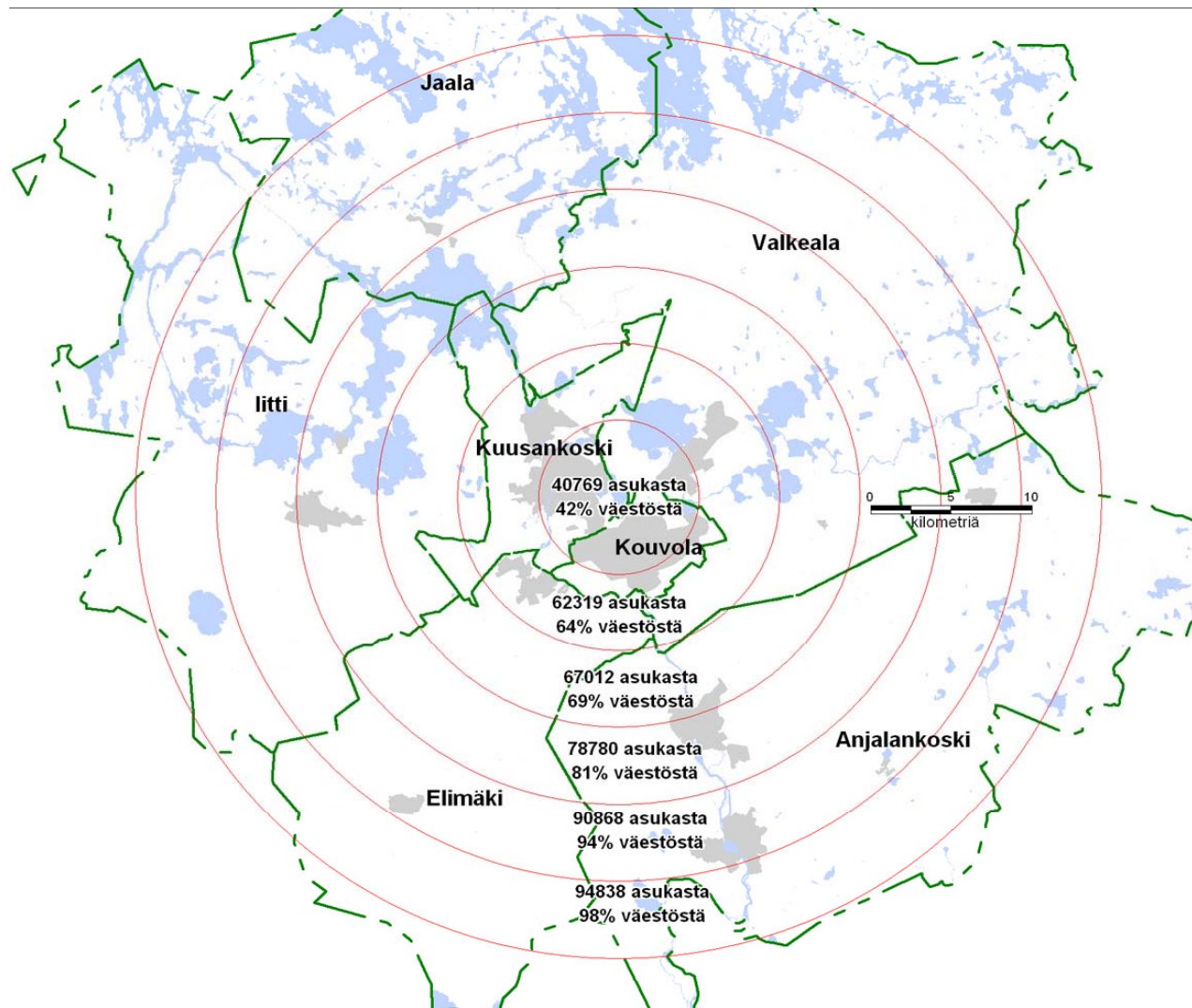
Kouvolan seudun kuntaliitos

- Päätökset kuntien valtuustoissa marras-joulukuussa 2007
- Kuusi kuntaa ja kolme kuntayhtymää yhdistyi 1.1.2009
- Tuloksena työssäkäyntialueeseen perustuva, vahva peruskunta
- Väestö 88 500, riittävä sote-palvelujen järjestämiseen
- Henkilöstöä n. 6 100, joista n. 4 700 vakinaisia
- Talousarvion loppusumma 2010 noin 550 M€, veroprosentti 19
- Taloudessa kolmen veroprosentin sopeuttamistarve 2010 - 2016
- ”Sisällöllisesti haastavin kuntaliitos suomalaisessa kuntahistoriassa”
 - yhdistyvien kuntien koko ja talouden lähtökohdat
 - alueen koko, yhdyskuntarakenne ja etäisyydet
 - kuntien erilaisuus ja erilaiset toimintakulttuurit
 - äärimmäisen tiukka valmisteluaikataulu
 - uusi kunta vs. kuntaliitos => ”välitilan” päätöksenteon epävarmuus
 - siirtyminen uuteen sopimusohjausjärjestelmään

Kuntien yhdistyminen 1.1.2009

"Kunnan tulee muodostua työssäkäyntialueesta tai muusta sellaisesta toiminnallisesta kokonaisuudesta, jolla on taloudelliset ja henkilöstövoimavaroihin perustuvat edellytykset vastata palveluiden järjestämisestä ja rahoituksesta."

Kuntajakolaki

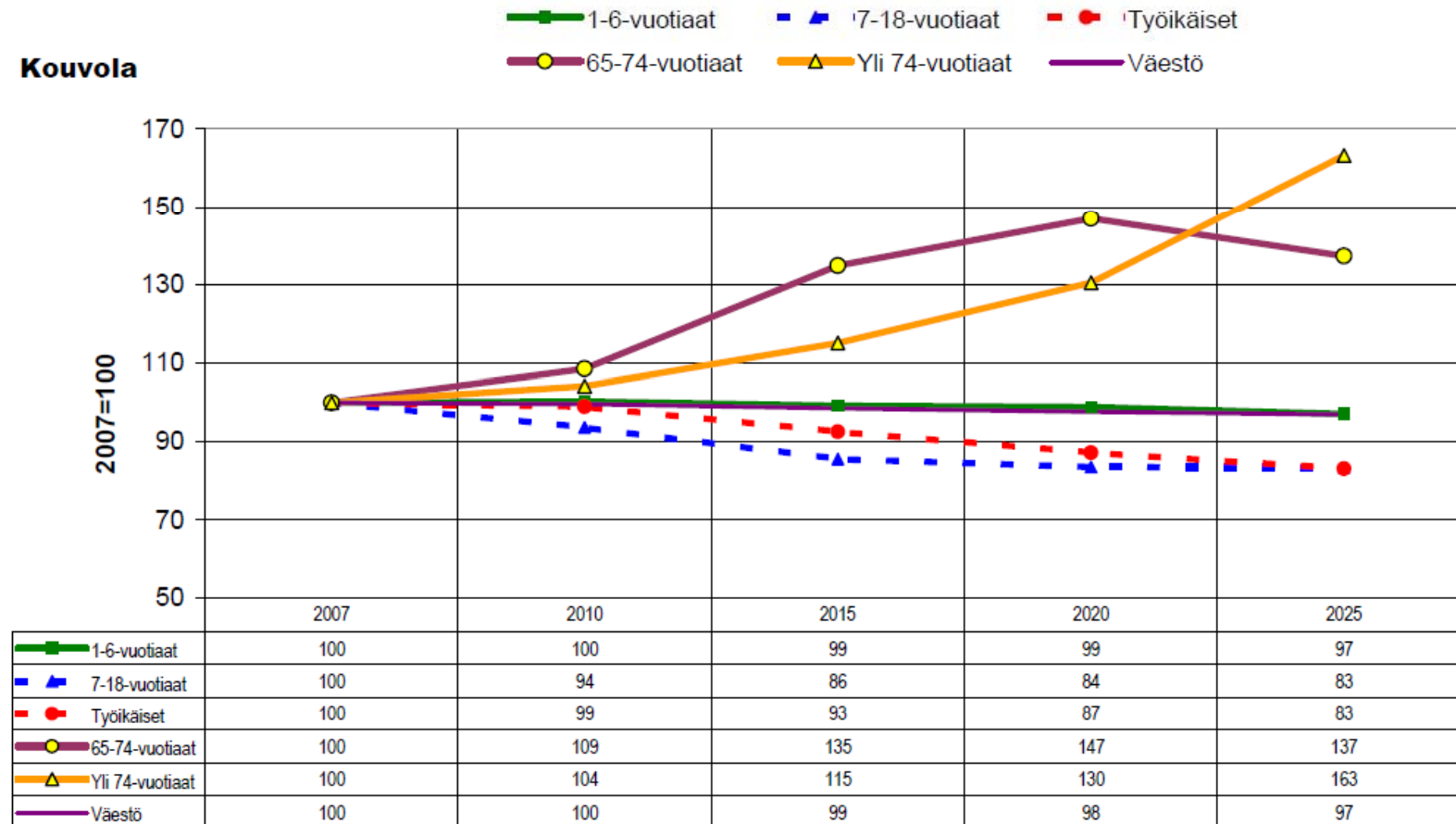

Syitä kuntien yhdistymisen taustalla

- Seudullisen yhteistyön pitkät perinteet ja kokemukset
- Vähenevä ja vanheneva väestö => muuttuvat palvelutarpeet
- Sosiaali- ja terveydenhuollon kasvavat menopaineet
- Metsäteollisuuden voimakas rakennemuutos ja heikkenevä työllisyys
- Nopeasti kiristynyt kuntatalous, jonka pääasiallisena syynä yhteisöverotuksen muutokset
- Henkilöstön nopea eläköityminen
- Tarve kunnallisen demokratian ja omistajaohjauksen vahvistamiseen
- Kuntien välinen kilpailu ja resurssien tuhlaaminen
- Tarve alueen osaamisperustan vahvistamiseen
- Kaupunkikeskusten välisen kilpailun kiristyminen
- Työvoiman saatavuuden turvaaminen pitemmällä aikavälillä

Väestökehitys ikäluokittain

Kouvola

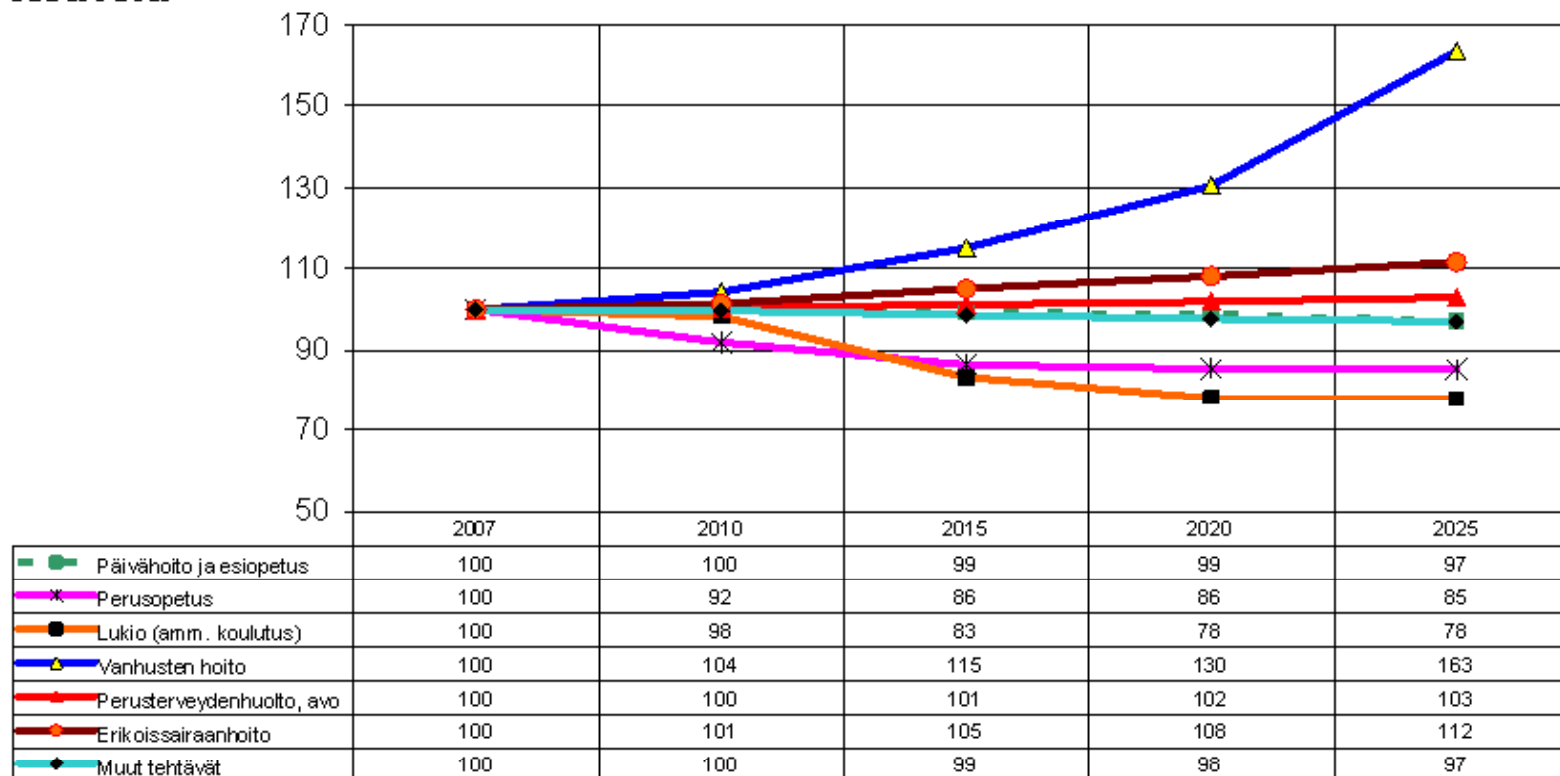
Lähde: Tilastokeskus

Ikärakenne muuttuu - palvelutarpeet muuttuvat

Kouvola

Palvelutarpeiden kehitys, 2007=100

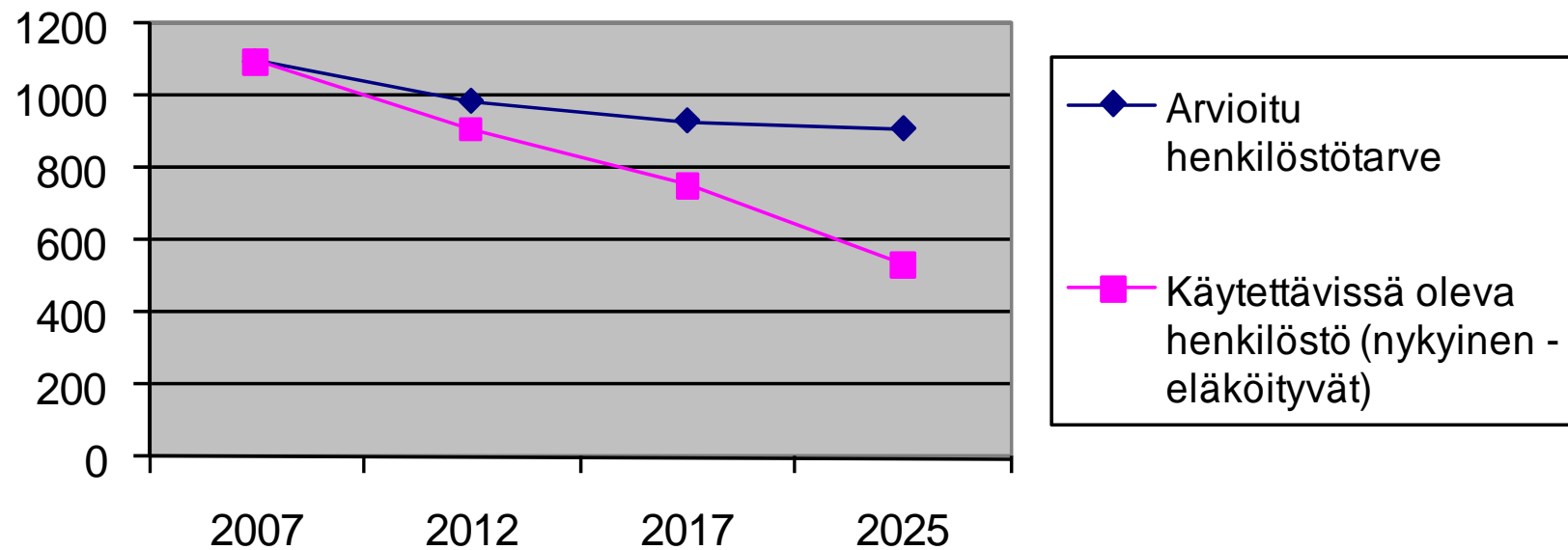

Palvelutarpeet on laskettu väestötekijöiden muutosten perusteella.

Lähde: FCG Efeko Oy

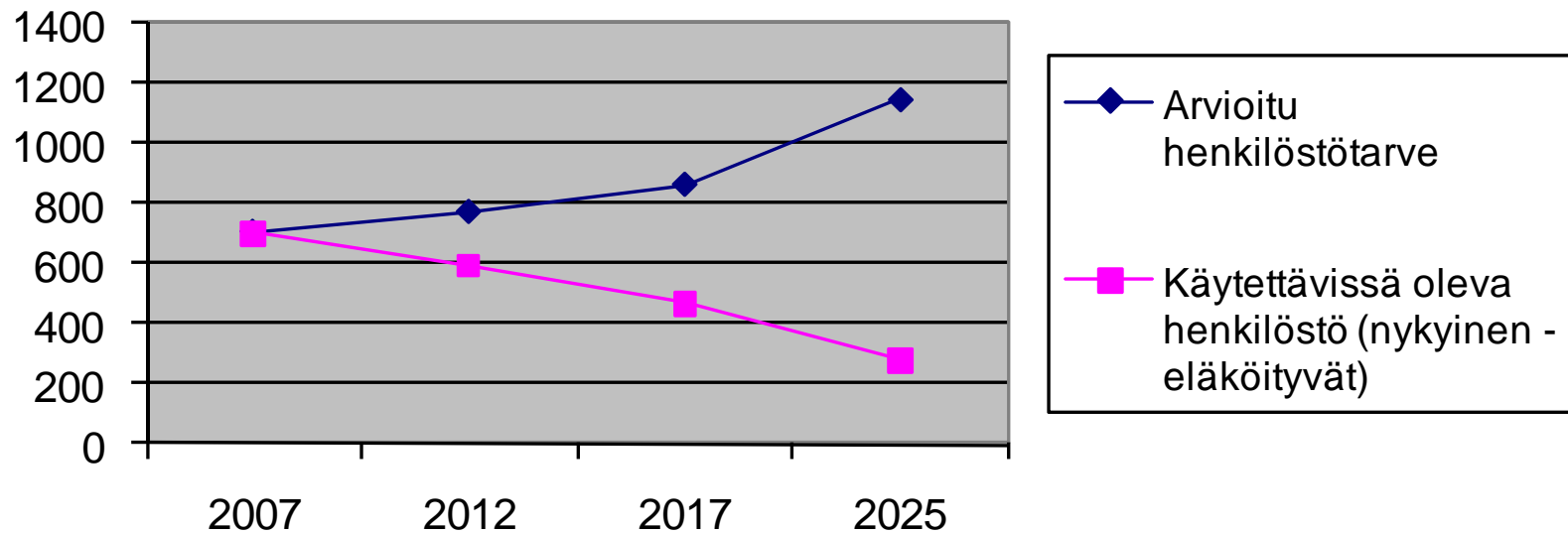

Perusopetuksen ja lukion henkilöstötarpeen kehitys palvelutarveindeksien perusteella

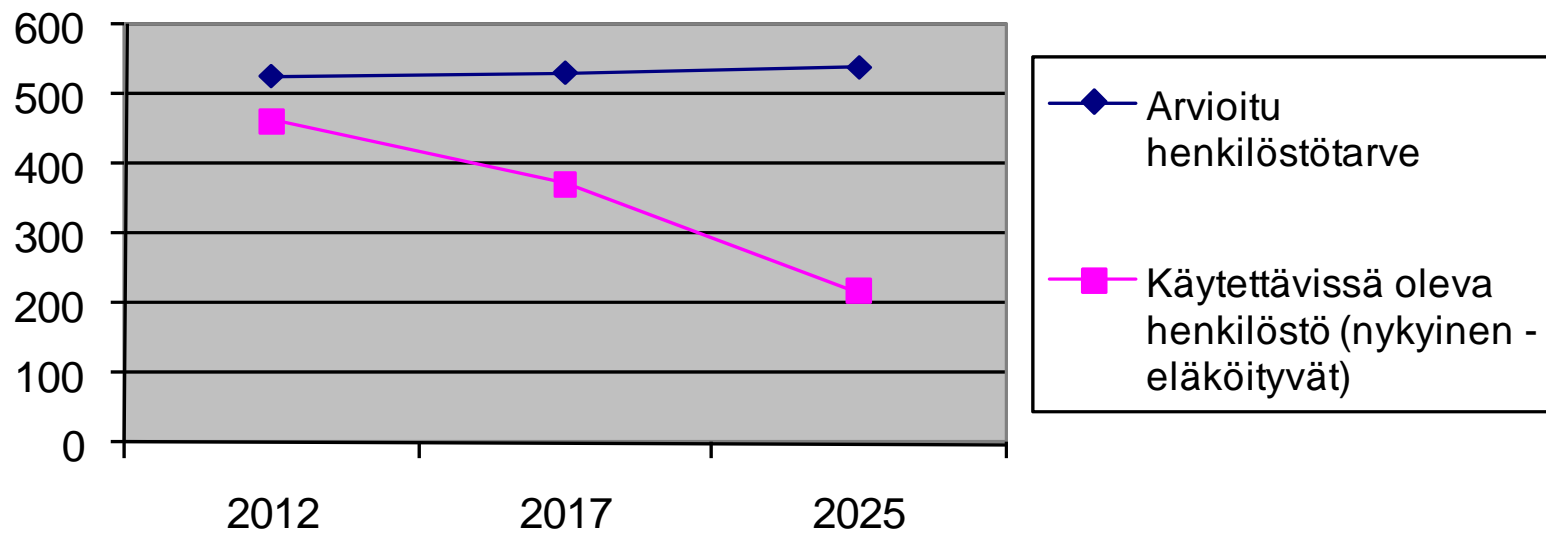

Vanhusten hoidon henkilöstötarpeen kehitys palvelutarveindeksien perusteella

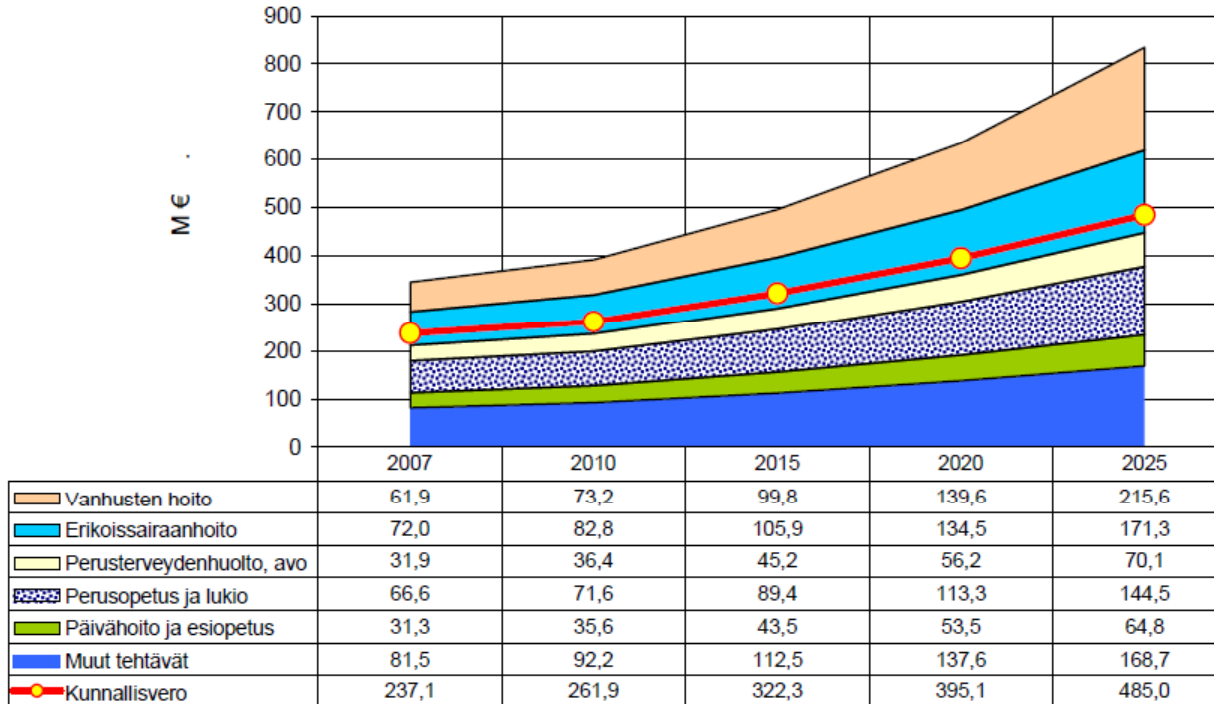

Perusterveydenhuollon henkilöstötarpeen kehitys palvelutarveindeksien perusteella

Kouvola

Kunnallisveron trendilaskelma sekä palvelujen nettokustannusennusteet

Käyvässä arvossa (inflaatio mukana luvuissa)

Peruspalvelujen menoennuste perustuu väestöennusteeseen ja yksikkökustannusten 4,3 % vuotuisen kasvuun.

Vanhusten hoidossa on mukana myös perusterveydenhuollon vuodeosastohoito

	2 007	2 010	2 015	2 020	2 025
Veroprosentti	19,00	19,00	19,00	19,00	19,00
Kunn.vero kattaa	69 %	67 %	65 %	62 %	58 %
Toimintakate M€	-345,2	-391,7	-496,3	-634,6	-834,9
Vuosikate M€	20,1	24,0	13,2	7,3	-7,4
Vuosikate €/asukas	226	271	150	84	-86

Kuntaliitos ei ole ratkaisu, vaan mahdollisuus

- Kuntien yhdistäminen ei luo lisää tuloja!
- Yhdistymispäätös on vahva signaali alueen yhteisestä tahtotilasta
- Hartiat ovat kestävämmät, Kouvolan painoarvo on vahvistunut!
- Positiivinen tahtotila tukee muutosta
- Tahtotilan on kuitenkin muututtava teoksi ja yhdistymisen mahdollistamat tuottavuusedut on oikeasti realisoitava
- Tuottavuutta voidaan parantaa tehokkaammalla yhdyskuntarakenteella, organisaation ja palvelurakenteiden uudistamisella, henkilöstön eläköitymistä hyödyntämällä, uusilla toimintatavoilla, osaamista kehittämällä, tilojen käyttöä tehostamalla
- Kuntaliitos luo selkeämmät ja helpommat puitteet uudistusten läpiviennille
- Kuntatalouden kehitys määrittelee kuitenkin reunaehdot
- Kuinka valtiovalta tukee omilla toimillaan uudistusten täytäntöönpanoa?

Rakenteiden uudistaminen on käynnistynyt

- Strategian ja organisaation uudistamisen 2. vaihe käynnissä
 - Sopimusohjausmallin käyttöönotto etenee vaiheittain
 - Hallinnon henkilöstö on vähentynyt, peruspalveluissa tarvitaan lisää käsiä
 - Maapoliittinen ohjelma hyväksytty, yhdyskuntarakenne tiivistyy
 - Tukiratkaisujen myötä joukkoliikennepalveluissa 30 %:n kysynnän kasvu v. 2010
 - Energia-, asunto- ja elinkeino-yhtiöiden rakennejärjestelyillä lisätty tuottavuutta ja vapautettu pääomia elinkeino- ja palvelurakenteen uudistamiseen
 - Teknisen tuotannon ja tukipalvelujen uudelleenjärjestelyt käynnissä,
 - Taloushallinnossa jo 25 %:n resurssisäästöt
 - Maaseudun kehittämispanokset lisääntyneet
 - Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon integraatio etenee, Kuusankosken aluesairaala sairaanhoitopiiriltä kaupungin organisaatioon 1.1.2011
 - Terveystuon palveluverkosto uudistuu, uuden sairaalan suunnittelu käynnistyy 2011
 - Perusopetuksen ja 2. asteen kouluverkot tiivistyvät, 13 opetuspistettä lakkaa
 - Kansalaisopisto tuottaa pienemmällä hallinnolla enemmän palveluja
 - Museo-, kirjasto- ja liikuntapaikkaverkostojen uudistaminen vireillä
- ⇒ **Mikä näistä olisi toteutunut, jos kunnat eivät olisi yhdistyneet?**

Valtiovallan tuki kuntarakenteen uudistamiselle?

- Porkkanarahat 13,2 M€ / 3 v. (kunnat diskonttasivat etukäteen)
- Valtionosuusmenetysten kompensatio 10,7 M€ / 5 v.
- Ministeriöiden alueellistamispäätökset ristiriitaisia
 - Valtion aluehallinnon palvelut säilyivät (ELY ja AVI:n sivukonttori)
 - Itä-Suomen veroviraston pääpaikka Mikkeliin
 - Liikenteen turvallisuusviraston alueellistamisesta kielteinen päätös
 - Hätäkeskusuudistuksessa Kouvolan toimipiste ”löysään hirteen”
 - OM esittää syyttäjänviraston pääpaikkaa Lahteen!
 - Hovi- ja hallinto-oikeuksia koskevat uudistukset vireillä?
- Terveystieteiden lainsäädännön uudistamisessa Kouvola kokeilualueeksi?
- Julkinen hallinto on asiakkaan näkökulmasta yksi kokonaisuus!
- Mikä on hallinnon kehittämisen logiikka ja läpinäkyvyys?
- Olisiko koordinaatiossa parantamisen varaa?

Opittua ja PARAS-uudistuksessa huomioitavaa

- Toiminnan legitimitietin perustana on kuntalaisten ja sidosryhmien tuki
- Valtiovallan näkyvä tuki myös ”matkan varrella” on välttämätöntä
- Yhdistymisen perustavoitteet on pidettävä kirkkaana mielessä
- Positiivinen tahtotila, usko ja innostus tukevat muutosta, ”koetaan, että tehdään jotakin tärkeää”
- Vahva poliittinen johtajuus ja poliittinen sitoutuminen ovat onnistumisen perusedellytyksiä
- Strateginen ote ja riipeä eteneminen, ”ei jäädä tuleen makaamaan”
- Uusi toimintakulttuuri ja selkeä työnjako poliittisen ja virkamiesjohdon välillä
- Avoin tiedonkulku ja henkilöstön vahva osallistuminen
- Johtamisen merkitys korostuu, ”läsnäoleva johtajuus” kaikilla organisaatiotasolla
- Vanhoista toimintatavoista poisoppiminen, mutta hyvät toimintamallit käyttöön
- Ratkaisut on räätälöitävä paikallisesti, valmista toimintamallia ei ole olemassa!

Opittua ja PARAS-uudistuksessa huomioitavaa

- Kuntaliitossopimuksen syntymisen edellytyksenä luottamus ja vahva poliittinen johtajuus
- Yhdistymissopimuksen sisältöön tulisi kiinnittää enemmän huomiota
- Siirtymävaiheen talouden riskit hallintaan (porkkanarahojen ehdollisuus?)
- Toimintaympäristön muutokset (mm. talous) voitava ottaa paremmin huomioon
- Kuntaliitos ei ole kertaluonteinen hallinnollinen päätös, vaan pitkäaikainen organisaatio- ja toimintakulttuurin muutos
- Muutos on vaiheistettava järkevästi, ”elefantti on syötävä paloina”
- Tietojärjestelmät ja taloushallinto nopeasti kuntoon
- Muutosvaiheen henkilöstöhallintoon enemmän resursseja
- Henkilöstön sijoittamiseen selkeämmät pelisäännöt
- Henkilöstön osaaminen paremmin mukaan muutoksen suunnitteluun
- Muutosvalmennus heti käyntiin